

139/1991. (X. 29.) Korm. rendelet

a közúti járművezetők utáncépzéséről

A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 48. §-ának (2) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján - a törvény 18. §-ának (4) bekezdésében foglaltakra figyelemmel - a Kormány a következőket rendeli el:

1. § (1) A járművezetők az *1. számú mellékletben* meghatározott I-VII. program szerinti utáncépzését - a Közlekedési Főfelügyelet irányításával - a megyei, fővárosi (a továbbiakban együtt: területi) közlekedési felügyeletek szervezik.

(2) Az utáncépzési program megtartására az kaphat megbízást, aki az adott programhoz az *1. számú mellékletben* előírt személyi és tárgyi feltételeket teljesíti.

(3) Az utáncépzést végzők tevékenységét a területi közlekedési felügyelet rendszeresen ellenőrzi, bármely feltétel hiánya, vagy nem kielégítő szakmai színvonal esetében a megbízást visszavonhatja.

(4) Utáncépzési foglalkozást a Közlekedési Főfelügyelet által vezetett Utáncépzési Foglalkoztatásvezetői Névjegyzékbe felvett személy tarthat. A Névjegyzékbe történő felvétel és az abból való törlés feltételeit a *2. számú melléklet* tartalmazza.

2. § (1) Az utáncépzésre kötelezett az utáncépzésre a kötelezés okát tartalmazó hatósági értesítéssel a területi közlekedési felügyeletnél jelentkezhét, ahol az utáncépzés programjának egyéniesített meghatározása céljából feltáró foglalkozáson vesz részt. A feltárás során alkalmazható módszereket a *3. számú melléklet* tartalmazza.

(2) A feltáró foglalkozás eredményétől függően a területi közlekedési felügyelet az utáncépzésre kötelezett számára azt a programot jelöli ki, amely a feltárt hiányosságok megszüntetésére a legmegfelelőbb. Az utáncépzés programját, az egyes programok tartalmát, időtartamát és a módszereket az *1. számú melléklet* tartalmazza.

(3) Az utáncépzést a jelentkezéstől számított 60 napon belül be kell fejezni.

3. § (1) Ha az utáncépzésben a kötelezett közlekedési képzettségének hiányosságát kellett megszüntetni (1. számú melléklet I. és II. program) az utáncépzés a programnak megfelelően elméleti vagy gyakorlati vizsgával zárul. A vizsga tartalmát, módszereit és időtartamát, valamint személyi és tárgyi feltételeit a *4. számú melléklet* tartalmazza.

(2) A közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése [17/1968. (IV. 14.) Korm. rendelet 51. §-a] vagy szabálytalan parkolás [17/1968. (IV. 14.) Korm. rendelet 51/B. §-a] miatt - két éven belül legalább három alkalommal - szabálysértési eljárás során határozatlan kiszabott bírsággal sújtott kötelezettet - a feltáró foglalkozás mellőzésével - az I. számú programra kell beosztani.

(3) Sikertelen vizsga esetében az utáncépzett pótvizsgát tehet. A járművezetési gyakorlati vizsgán értelemszerűen alkalmazni kell a közúti járművezetők pályaalkalmassági vizsgálatáról szóló 11/1988. (XII. 20.) KM-BM együttes rendelet rendelkezéseit.

4. § (1) Az utáncépzés teljesítéséről és a 3. § szerinti vizsga sikeres letételéről a területi közlekedési felügyelet az *5. számú melléklet* szerinti igazolást vagy a külön jogszabályban meghatározott bizonyítványt adja ki.

(2) Nem adható ki az igazolás, illetőleg a bizonyítvány annak, aki valamely foglalkozáson nem vett részt, vagy azon járművezetésre alkalmatlan állapotban jelent meg.

(3) Az utáncépzésre kötelezett által az utáncépzésért fizetendő díjat és a díjfizetés módját a *6. számú melléklet* tartalmazza.

5. § Ez a rendelet 1992. január 1-jén lép hatályba.

1. számú melléklet a 139/1991. (X. 29.) Korm. rendelethez

Az egyes utáncépzési programok tartalma, időtartama, módszerei, végzésének személyi és tárgyi feltételei

Az utáncépzés programja az utáncépzésre kötelezés alapjául szolgáló cselekmény(ek)től és az utáncépzésre kötelezett közlekedési képzettségében, kultúrájában, illetőleg közlekedési magatartásában feltárt hiányosságoktól, valamint attól függ, hogy a kötelezett korábban már részt vett-e utáncépzésben.

I. program

A közlekedési képzettség hiányosságainak megszüntetésére irányuló elméleti foglalkozás

A foglalkozások során a résztvevők utánképzésre való kötelezésének alapjául szolgáló cselekmények, valamint a vezetési próbán elkövetett, az adott csoportra nézve tipikus hibák közlekedésszakmai (jogi, vezetéselméleti, közlekedéserkölcsei, járműműszaki stb.) elemzésével, a szükséges kapcsolódó ismeretek közlésével kell a képzettségi hiányosságokat csökkenteni, s a pedagógiai (andragógia) módszereivel kell a helyes közlekedési magatartásra nevelni, a kívánatos közlekedési beállítódásokat kialakítani.

A program időtartama: 6 óra, amelyet két foglalkozásra elosztva kell megtartani.

A foglalkozásvezető az Utánképzési Foglalkozásvezetői Névjegyzékben e program végzésére minősített foglalkozásvezető.

A csoportlétszám felső határa 15 fő, alsó határa nincs.

Tárgyi feltételek:

- a területi közlekedési felügyelet által e tevékenységre alkalmasnak minősített helyiség, a csoportlétszámnál legalább kettővel több, jegyzetelésre is lehetőséget nyújtó ülőhellyel;
- keretezett diáképek kivetítésére alkalmas diavetítő vetítőlappal, vagy egyéb, ezzel egyenértékű berendezés;
- videolejátszó megfelelő méretű, illetve elegendő számú monitorral;
- falitábla krétával vagy más, ezzel egyenértékű demonstrációs eszköz.

II. program

A közlekedési képzettség, kultúra és magatartás hiányosságainak és hibáinak megszüntetését célzó járművezetési gyakorlati foglalkozás

A felderített és a gyakorlatok közben felmerülő - a járművezetési készségek, jártasságok és képzettség terén mutatózó - hiányosságokat meg kell szüntetni. A rossz beállítódásokat, szokásokat le kell építeni. A helyes magatartás kialakítása a pedagógia (andragógia) módszereivel történik.

A program időtartama: 7 óra, amelyet négy foglalkozásra elosztva kell megtartani.

A foglalkozásvezető az Utánképzési Foglalkozásvezetői Névjegyzékben e program végzésére minősített foglalkozásvezető.

Egy foglalkozásvezető egyidejűleg egy kötelezettal foglalkozhat.

A foglalkozások során a jármű felelős vezetője a foglalkozásvezető.

Tárgyi feltételek: azonosak a megfelelő járműkategóriájú járművezető-képző tanfolyamok járművezetési gyakorlati foglalkozásaival.

III. program

A közlekedési szabályok megtartását célzó foglalkozás

Pedagógiai, csoportdinamikai módszerek alkalmazásával lefolytatott problémaelemzések, helyzetgyakorlatok (kommunikációs, önismereti, helyzetfelmérési, anticipációs, decentralizációs, konszenzus stb.) segítségével a csoport tagjainál előforduló hibás magatartások feltárása, korrekciója, attitűd-befolyásolás.

A program időtartama: 12 óra, amelyet két foglalkozásra elosztva kell megtartani.

A foglalkozás kettős vezetésű, a két foglalkozásvezető az Utánképzési Foglalkozásvezetői Névjegyzékben e program végzésére minősített foglalkozásvezető.

A csoportlétszám alsó határa 8, felső határa 12 fő.

Tárgyi feltételek: értelemszerűen azonosak az I. programnál feltüntetettekkel.

IV. program

Magatartásformálás

Dinamikus orientált csoportterápia (értelmezés, szembesítés, tanácsadás, lelkesítés), illetőleg szupportív (támogató) csoportterápia [redaptáció, szorongás oldása (konfrontáció-átélés), az életképebb magatartás begyakorlása].

A program időtartama: 25 óra, amelyet 5 foglalkozásra elosztva kell megtartani.

A foglalkozás kettős vezetésű, a két foglalkozásvezető az Utánképzési Foglalkozásvezetői Névjegyzékben e program végzésére minősített foglalkozásvezető.

A csoportlétszám alsó határa 8, felső határa 12 fő.

Tárgyi feltételek: értelemszerűen azonosak az I. programnál feltüntetettekkel.

V. program

Az „enyhén ittas vezetők” foglalkozása

Jogi és egészségügyi ismeretközlés, valamint csoportos témacentrikus beszélgetés, pszichológiai-behavior (viselkedés) terápiais elemek.

Alkalmazásának célja: célra irányuló részleges módosítás. A program az I., a II. vagy a III. programmal együtt, annak kiegészítéseként határozható meg a kötelezett számára.

A program időtartama: 7 óra.

A foglalkozásvezető az Utánképzési Foglalkozásvezetői Névjegyzékben e program végzésére minősített foglalkozásvezető.

A csoportlétszám felső határa 15 fő, alsó határa nincs.

Tárgyi feltételek: értelemszerűen azonosak az I. programnál feltüntetettekkel.

VI. program

A „közepesen ittas vezetők” foglalkozása

Ismeretátadás, egyéni motivációk feltárása, ezek csoportdinamikai felhasználása, tréningmódszerek, korrekatív-behavior (viselkedés) terápia az ivás és vezetés területeinek szétválasztására. Célja a hamis tétel megváltoztatása, önismeret növelés, önkontroll módszerekkel (negáció-tagadás, averzió - elkerülés).

A program időtartama: 15 óra, amelyet 3 foglalkozásra elosztva kell megtartani.

A foglalkozás kettős vezetésű, a két foglalkozásvezető az Utánképzési Foglalkozásvezetői Névjegyzékben e program végzésére minősített foglalkozásvezető.

A csoportlétszám alsó határa 8, felső határa 12 fő.

Tárgyi feltételek: értelemszerűen azonosak az I. programnál feltüntetettekkel.

VII. program

A „súlyosan ittas, vagy visszatérő ittas vezetők” foglalkozása

A hibás magatartást motiváló személyiségtulajdonságok feltárása és konfrontáltatása a csoportdinamika felhasználásával, a változtatás lehetőségének felvázolása. Exploratív (feltáró) dinamikus orientált terápia (a fókusz definiálása 1. a késztetés szintjén, 2. az elhárítási mechanizmusok szintjén); analitikusan orientált csoportterápia (a személyiség struktúrájának befolyásolása).

A program időtartama: 25 óra, amelyet 5 foglalkozásra elosztva kell megtartani.

A foglalkozás kettős vezetésű, a két foglalkozásvezető az Utánképzési Foglalkozásvezetői Névjegyzékben e program végzésére minősített foglalkozásvezető.

A csoportlétszám alsó határa 8, felső határa 12 fő.

Tárgyi feltételek: értelemszerűen azonosak az I. programnál feltüntetettekkel.

2. számú melléklet a 139/1991. (X. 29.) Korm. rendelethez

Az Utánképzési Foglalkozásvezetői Névjegyzékbe történő felvétel feltételei és az abból való törlés esetei

Egy vagy több utánképzési program vezetésére csak az kérheti a felvételét a Névjegyzékbe a Közlekedési Főfelügyeletről, akinek

- érvényes erkölcsi bizonyítványa,
- felsőfokú végzettsége, valamint
- = az I. program esetében elméleti szakos járművezető-képző szakoktatói képesítése;
- = a II. program esetében gyakorlati szakos járművezető-képző szakoktatói képesítése;

= a III., a IV., az V., a VI., a VII. program esetében pszichológusi, pszichiáteri vagy pszichoterapeuta képesítése;
= a II. program esetében coterapeuta minőségben való tevékenységre pedagógiai és közlekedésszakmai végzettsége (ideértve a szakoktatói végzettséget is)
van.

A III. program vezetésére minősíthető az a foglalkozásvezető is, aki ugyanezen program foglalkozásainak vezetésében coterapeutaként kellő gyakorlatot szerzett.

A Névjegyzékbe történő felvétel előtt a jelöltnek sikeresen kell részt vennie a megfelelő foglalkozásokon.

A Névjegyzékbe felvett foglalkozásvezető részére ötvenként szakmai továbbképzés kötelező.

A Közlekedési Főfelügyelet a foglalkozásvezető felkészítéséhez és továbbképzéséhez szakértői intézményt (OTE) vehet igénybe.

Törölni kell a Névjegyzékből azt,

- a) akinek szakmai tevékenységének színvonala a visszatérő szakfelügyelet tanúsága szerint nem kielégítő;
- b) aki a szakmai-etikai követelményeket súlyosan megsérti;
- c) aki a továbbképzésen nem vett részt, vagy azt egy éven belül nem pótolta;
- d) akit utánképzésre köteleztek.

3. számú melléklet a 139/1991. (X. 29.) Korm. rendelethez

A feltárás során alkalmazható módszerek

A feltárást a területi közlekedési felügyelet által működtetett feltáró csoport (explorációs team) végzi, amely legalább három tagú, vezetőjét a területi közlekedési felügyelet vezetője bízza meg, s tagjai az Utánképzési Foglalkozásvezetői Névjegyzékbe felvett foglalkozásvezetők. A csoportot úgy kell összeállítani, hogy abban valamennyi program végzésére legyen minősített szakember.

(A feltárást végző szakember az általa vizsgált személynél foglalkozásvezetőként nem vehet részt.)

1. A közlekedési ismeretekben, képzettségben meglévő hiányosságok feltárása a közlekedési jogszabályok és a járművezetés elmélete tárgyköréből a Közlekedési Főfelügyelet által összeállított feladatlappal történik.

A feladatlappal megoldására a kötelezett 50 percet fordíthat.

2. A közlekedési képzettség, kultúra és magatartás hiányosságainak és hibáinak a feltárása vezetési próbán történik. A vezetési próba időtartama legfeljebb 50 perc.

Amennyiben a kötelezettség jellemzően „B”, „C” vagy „D” kategóriájú jármű vezetése során követte el az utánképzésre kötelezés alapjául szolgáló cselekményt (cselekményeket), a vezetési próba csak a járművezetési gyakorlat oktatásához külön jogszabályban meghatározott felszerelésű gépkocsin tartható. Ez esetben - ha az utánképzésre kötelezett vezetői engedélyét bevonták - a jármű felelős vezetője a vezetési próba levezetője.

Amennyiben a kötelezett jellemzően egyéb kategóriába tartozó jármű vezetése során követte el az utánképzésre kötelezés alapjául szolgáló cselekményt (cselekményeket), a vezetési próbát ilyen járművel, a kategória járművezetési gyakorlati vizsgájára vonatkozó előírások figyelembevételével kell végezni.

3. A pszichológiai feltárás során a pszichológus első explorációja információszerzés jellegű, a második explorációs szakasz az összerendező átgondolás.

Az utánképzésre kötelezés alapjául szolgáló cselekmény (cselekmények), valamint a feltárás eredményeinek összevetése és elemzése után a feltáró csoport az utánképzési programok közül a domináns probléma megoldását várhatóan leghatékonyabban szolgálóra irányítja a kötelezettet.

4. számú melléklet a 139/1991. (X. 29.) Korm. rendelethez

A vizsgák tartalma, módszerei, időtartama, személyi és tárgyi feltételei

Az I. programot követő vizsga

A vizsgázónak a közlekedési jogszabályok és a járművezetés elmélete tárgyköréből a Közlekedési Főfelügyelet által kiadott vizsgalapot kell kitöltenie.

A vizsga követelményszintjén a Közlekedési Főfelügyelet állapítja meg [30/1988. (IV. 21.) MT rendelet 12. §-ának (2) bekezdése]. A vizsgalappal kitöltésére 50 perc áll a vizsgázó rendelkezésére.

A II. programot követő vizsga

A járművezetési gyakorlati vizsgát az Utánképzési Foglalkozásvezetői Névjegyzékbe felvett, a II. program végzésére minősített vizsgabiztosi képesítésű foglalkozásvezető vezeti le.

A vizsga lebonyolítására, követelményszintjére, személyi és tárgyi feltételeire a megfelelő járműkategória járművezetési gyakorlati vizsgájának szabályait kell alkalmazni.

5. számú melléklet a 139/1991. (X. 29.) Korm. rendelethez

IGAZOLÁS

.....
(név)
részére

születési hely: ,idő:

.....év hónap.

Anyja neve: részére, aki a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 18. §-ának (4) bekezdésében elrendelt utáncépzésen részt vett.

Kelt:, év

.....hó napján

PH.
(aláírás)

(A VI. és VII. programban résztvevők esetében az igazolást az egészségi alkalmasságot megállapító orvos részére is el kell küldeni).

6. számú melléklet a 139/1991. (X. 29.) Korm. rendelethez

Az utáncépzés díjai és a díjfizetés módja

1. Az utáncépzési foglalkozások - beleértve a feltáró programot és az esetleges vizsgát is - egy órájának díja
 - a) elméleti jellegű (I., III-VII.) program esetében - a külön jogszabályban meghatározott - közúti járművezetői pótvizsgadíj ötszöröse;
 - b) gyakorlati (II.) program esetében a megfelelő járműkategóriára vonatkozó - külön jogszabályban meghatározott - tanóránkénti költségterítés ötszöröse.
2. Az utáncépzés díja tartalmazza az esetleges vizsga, valamint az igazolás kiállításának díját is.
3. A pótvizsga díja az azonos jellegű foglalkozás egy órájának díja.
4. Az utáncépzés díját a területi közlekedési felügyelet számlájára, a feltárás eredményeként meghatározott programnak megfelelően, a foglalkozások megkezdése előtt kell befizetni.
5. A területi közlekedési felügyeletek az utáncépzés bruttó bevételeinek 5%-át kötelesek - a Közlekedési Főfelügyelet által meghatározott feltételek szerint - elkülöníteni és az utáncépzési rendszer szakmai irányítására és fejlesztésére fordítani.
6. Az utáncépzési foglalkozások díját - külön jogszabályban meghatározott díjtétel szerint - hatálybalépésének napján érvényes díjak szerint kell alkalmazni.